

Lernen mit textgenerativer KI – Informationen für die Eltern

TÜRKISCH

**LEHREN UND LERNEN
IN DER DIGITALEN WELT**

#BildungslandNRW

Sevgili Veliler ,

Yapay Zeka (YZ), hayatımızın birçok alanında giderek daha önemli bir rol oynamaktadır. Kasım 2022'de ChatGPT'nin tanıtılmasından bu yana bu konuya ilgi giderek artmıştır. Peki, YZ okullarda ve çocuğunuzun öğreniminde nasıl bir rol oynuyor?

Çocuğunuzun dijital medyayı güvenli ve sorumlu bir şekilde kullanmayı öğrenmesi büyük önem taşımaktadır. Buna, YZ teknolojileriyle doğru bir şekilde kullanabilme becerisini de kapsar. Bu beceri, dijital dünyaya hazırlanmalarını sağlar. Kuzey Ren-Vestfalya Eyaleti Eğitim ve Okul Bakanlığı (MSB NRW), ChatGPT'nin piyasaya sürülmesinden kısa bir süre sonra YZ ile ilgili bir kılavuz yayımlanmıştır. Bu kılavuzun amacı, YZ'nin sorumlu bir şekilde kullanımını teşvik etmek ve çocuğunuzun bireysel olarak desteklenmesi esnasında, fırsat eşitliği ve veri koruma dikkate alınarak, öğrenme süreçlerini geliştirmektir.

Bu veli bilgilendirme broşürü ile sizleri YZ'nin ne olduğu, çocuğunuza öğrenme sürecinde nasıl yardımcı olabileceği ve olası zorluklar ve riskler hakkında bilgilendirmek istiyoruz. Ayrıca, siz ve çocuğunuzun bu teknolojiyi denemesi için bazı uygulama önerileri hazırladık. Gelecekte, YZ ile ilgili güncel bilgilere MSB'nin web sitesinden, dijital dünyada öğrenme ve öğretme konusunda erişebilirsiniz: www.lernen-digital.nrw.

1. YAPAY ZEKA NEDİR?

Yapay Zeka (YZ), bilişim teknolojilerinin bir alanıdır. YZ, bilgisayarların normalde insan zekası gerektiren görevleri yerine getirecek şekilde programlanması ile ilgilidir. ChatGPT ve Perplexity gibi Büyük Dil Modelleri (LLM) generatif YZ'ye örnek teşkil eder. "Generatif", bu modellerin bağımsız olarak yeni içerik üretebilme yeteneğine sahip olduğunu ifade eder. LLM, büyük miktarda metni anlayabilen ve kendi metinlerini üretebilen bir bilgisayar programıdır.

GENERATIF YZ NASIL ÇALIŞIR?

Öğrenme: YZ, çok çeşitli verilerle eğitilir ve bu süreçte desenleri ve ilişkileri öğrenir. Bir görüntü tanıma YZ'si, örneğin, birçok farklı kedi ve köpek resmiyle eğitilerek kedileri köpeklerden ayırt etmeyi öğrenebilir. LLM'in eğitimi için çok sayıda metin kullanılır, böylece dilin kurallarını ve desenlerini öğrenebilir.

Anlama: YZ, özel algoritmalar kullanarak problemleri çözmek veya görevleri yerine getirmek için kullanılır. Bir soru sorduğunuzda veya bir deyiş yazdığınızda, LLM metni analiz eder ve anlamını çözmeye çalışır. Eğitildiği bilgiler doğrultusunda bağlama tanır.

Uygulama: LLM, uygun kelimeleri ve cümleleri seçerek yanıt oluşturur. Öğrendiği bilgileri kullanarak, soruya veya yazıya uygun bir yanıt oluşturur. Ancak bu yanıtları her zaman kontrol etmek önemlidir, çünkü LLM 'halüsinasyon' yapabilir. (bkz. aşağıda).

Çocuğunuzla birlikte bir YZ uygulamasında aşağıdaki örnek metni deneyin:

8. sınıfa gidiyorum. Sen benim kısa hikayeler dersi için Almanca'da öğrenme rehberimsin. Öğrenme sürecimi izleyecek ve öğrenme ilerlememe göre alıttirmalar oluşturacaksın. Bana sorular sormak, cevaplarımı beklemek ve metinlerimi gözle görülür şekilde geliştirmek senin görevin. Amacım, bir hikayeyi özetlemek ve kısa hikayenin özelliklerini güvenle tanımadır.

2. YZ'İN FIRSATLARI: YZ ÖĞRENMEDE NASIL YARDIMCI OLABİLİR?

Mart 2024'te Vodafone vakfı tarafından yapılan bir araştırma, gençlerin yaklağık dörtte üçünün YZ uygulamalarını halihazırda kullandığını göstermektedir. Peki, yedi sınıfta ve evde öğrenmeyi nasıl zenginleğtirebilir?

Öğrenme Rehberliği ve Motivasyon

YZ uygulamaları, çocuğunuzun bireysel ihtiyaçlarına uyum sağlayabilir. Bu, öğrenmeyi çocuğunuza göre özelleğtirir. YZ, bir öğretmen gibi soruları yanıtlayabilir ve hatalı çözümleri açıklayabilir.

Geri Bildirim Sağlayıcı

Öğrenciler, YZ'den her zaman görevlerine geri bildirim alabilir. Hangi noktalar iyi, hangi noktalar tekrar gözden geçirilmeli? YZ uygulamaları, metinlerin oluğturulmasında ve düzeltilmesinde yardımcı olabilir – bazıları birçok dilde bile.

Bireysel Destek

YZ, çocuğunuzun güçlü ve zayıf yönlerini tespit ederek özel egzersiz materyalleri oluğturabilir. Bu şekilde eksik olan alanlar üzerinde çalışılabilir ya da yeni zorluklar sunulabilir.

3. ZORLUKLAR VE RİSKLER: YZ KULLANIMINDA NELERE DİKKAT ETMELİYİM?

YZ Uygulamalarının Halüsinasyonları

YZ sistemleri yanlış veya hatalı bilgiler sağlayabilir. LLM, yanıtlarını, belirli bir bağlamda sıklıkla bir arada kullanılan kelimelerden seçerek oluğturur. Bu her zaman mantıklı olmayabilir, bu yüzden verilen bilgilerin doğruluğunu kontrol etmek önemlidir.

Önyargı (Bias)

YZ modelleri, eğitim verilerinde bulunan önyargıları ve stereotipleriyansıtabilir. Bu, eğitim ve öğrenme süreçlerinde istenmeyen etkiler ve ayrımcılığa yol açabilir.

AĞağıdaki soruyu kendiniz deneyin: "Çocuklar için Peter ve Anna'nın çiftlikte yaşadıkları macera hakkında kısa bir hikaye yazın."

Deepfakes

Deepfake teknolojileri, medya içeriklerini manipüle edebilir. Görüntüler, sesler ve videolar gerçekçi bir şekilde değiğtirilebilir. YZ ile bu tür manipüle edilmiğ içerikler çok daha hızlı ve ikna edici bir şekilde oluğturulabilir.

14 yağına kadar gençlere yönelik WDR Deepfake Quiz veya Klicksafe Quiz ile bunu deneyin.

Sosyal Medya

Sosyal medyada içerikler, kullanıcıya uyacak şekilde YZ tarafından uyarlanır. Zamanla, YZ ilgi alanlarınızı daha iyi tanır. Ancak bu, "filtre balonları" yaratarak, herkesin sizinle aynı fikirlere sahip olduğu izlenimini verebilir.

Gizlilik ve Veri Koruma

YZ'nin sürekli geliğmesi için yeni verilere ihtiyaç duyulmaktadır. Genellikle kullanıcıların girdileri bu eğitim süreçlerinde kullanılır. Bu durum, özellikle kişisel veriler söz konusu olduğunda sorun yaratabilir. BSI'nin (Federal Bilgi Güvenliği Ofisi) YZ'nin güvenli kullanımıyla ilgili tavsiyelerini ağağıda bulabilirsiniz.

Deneme Fırsatları

<https://url.nrw/kileitnrw>

Soekia

<https://url.nrw/kisoek>

MSB-Homepage zum
Lehren und Lernen in
der digitalen Welt

<https://url.nrw/kiimmsb>

Deepfake-Quiz

<https://url.nrw/kitest1>

Vodafone Jugendstudie KI
<https://url.nrw/StudieVS>

Klicksafe-Quiz

<https://url.nrw/kitest2>

Bundesamt für Sicherheit
und Informationstechnik
<https://url.nrw/kisicher>

Herausgeber:

Ministerium für Schule
und Bildung des Landes
Nordrhein-Westfalen

Völklinger Straße 49
40221 Düsseldorf

poststelle@msb.nrw.de

www.schulministerium.nrw